



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

17. An impeditus ire Romam pro absolute casus Papalis, si sit etiam impeditus adire Episcopum, possit à Parocho, vel quolibet Confessario absolui? Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. res. 10.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

solutio obtineri potest à Legato, non est tribuenda ab Episcopo; quoad alios tamen casus Sedi Apostolica reservatos id negatur, cum super illos potestatem non habeat Legatus. Sed melius respondetur in dicto cap. *Ea noscitur*. & in dicto cap. *Quamvis*. nihil aliud haberi, quam quod Clericorum percussores non ab alio, quam à Romano Pontifice, vel ejus Legato absolvi possunt, præterquam si canonico impedimento detineantur, quominus Romanum Pontificem adire possint; ubi, cum nulla fiat mentio Legati Apostolici, cum non dicatur, si sunt impediti adire Romanum Pontificem, vel ejus Legatum; idem Textus potius favet huic posteriori sententia. Et hæc omnia docet etiam Bossius *Supra, dub. 5. num. 23.*

5. Et si aliter sentiendum esset, vix unquam posset Episcopus absolvere à papali censura, cum ferè semper sint Religiosi, qui potestate absolvendi ab excommunicationibus Papæ reservatis sunt præditi. Dicendum est igitur, quod extraordinaria potestas concessa Legato, aut Religiosis, non tollit ordinariam Episcoporum, quibus jus commune potestatem in necessitate circa censuras Papæ reservatas tribuit easque tollendi.

6. Verum difficultas est, an prædicta facultas absolvendi legitime impeditos, physicè, vel moraliter, adire Papam, à jure Episcopis permessa, sese extendat ad omnes culpas, & censuras Sedi Apostolica reservatas, ita ut nulla sit excipienda; Sanchez *lib. 2. cap. 13. num. 37.* affirmat solum casum hæresis non comprehendi sub dicta facultate absolvendi, idque propter strictissimam ejus reservationem; quando in generali concessione omnium censurarum papalium, etiam contentarum in Bulla Cœnæ, non intelligatur comprehensa absolutio excommunicationis ob hæresim contractæ. Et hanc opinionem, quoad omnes casus in Bulla Cœnæ Sedi Apostolica reservatos, amplexus est Martinus Bonacina *rom. 3. de censuris in Bulla Cœnæ contentis, disp. 1. quest. 22. punct. 2. num. 23.* asserens, sibi probabilius videri, Episcopum, aut alium non posse, per se loquendo, hoc tempore absolvere ab excommunicationibus Bullæ legitimè impeditum adire Romanum Pontificem: tum ob dictam rationem, quod Bulla in reservatione excipit tantum articulum mortis: tum, quia arbitratur ita esse usu receptum: tum, quia contrarium nullo jure sufficienti probari potest. Nec suffragari potest ratio desumpta ex epicheia, scilicet, ex benigna Summi Pontificis voluntate, qui non debeat præsumi voluisse absolutionem reservare, & denegari illi, qui vel omnino non potest, vel saltem sine magno incommodo nequit adire Sedem Apostolicam: quia in dicta Bulla Cœnæ in clausula reservata expressè constat de contraria Summi Pontificis intentione. Et hanc opinionem tenet etiam Ugol. *de cens. in Bull. Cœn. part. 3. c. 2. §. 4. n. 2.*

7. His tamen non obstantibus, Bossius, *ubi supra dub. 2. num. 17.* putat, Episcopos vigore illius facultatis generalis sibi à jure concessæ absolvendi legitime impeditos adire eum à quo essent aliàs absolvendi, etiam hoc tempore, (quoties non patet aditus ad Papam, vel nisi cum magna difficultate, incommodo, & mora,) posse absolvere subditos à quacumque culpa, & excommunicatione papali, etiam in Bulla Cœnæ contenta, tamen ob crimen hæresis contractæ, sub onere tamen se presentandi Papæ, scilicet, pro dilatione absolutionis periculum imminet animæ, &c. quod certè immineret, si prior sententia esset vera: nam ex ea sequeretur, quod qui pateretur perpetuum, vel diuturnum impedimentum, non posset toto illo tempore absolvi, quod contingere non posset hæc magno animæ pe-

riculo, & spiritali detrimento, cum per totum illud longum temporis spatium existeret privatus communione fidelium, participatione Sacramentorum, & Ecclesiæ suffragiis, quamvis à contumacia recessisset, & paratus esset parere Ecclesiæ mandatis. Ergo, cum sit eadem ratio de omnibus casibus papalibus, in casu perpetui, vel diuturni impedimenti, censenda est in Ecclesiæ adesse, & perseverare eadem dispositio.

8. Et tandem Bossius respondens ad argumenta contraria Bonacina, & aliorum, sic concludit: [Itaque Episcopi, etiam hodie, facultate illa generali absolvendi legitime impeditos, possunt absolvere in omnibus casibus occultis, vel publicis Papæ reservatis in illo Decreto, & declaratione Clementis VIII. expressis: scilicet, in omnibus casibus Bullæ Cœnæ & in excommunicatione contracta, vel ob violationem immunitatis Ecclesiæ, juxta Constitutionem Gregorij XIV. quæ incipit: *Cum aliis nonnulli*. vel ob violationem clausuræ ad malum finem, vel ob provocationem, & pugnam in duello, juxta Decretum Sacri Concilij Trid. & Constitutionem Gregorij XIII. quæ incipit, *Ad tollendam*, vel ob simoniam realem scienter contractam, vel ob confidentiam beneficalem, vel denique ob percussorem Clericorum.] Hæc ille. Sed quidquid sit de aliis casibus, de quibus nunc non disputo, ego doctrinam viri docti, & amicissimi in casu hæresis non admitto.

9. Non tamen, quod Episcopus potest subditos impeditos ab excommunicatione papali, sive occultâ, sive publicâ, absolvere, non audita Confessione sacramentali, seu extra Confessionem sacramentalem: nam illa facultas absolvendi Episcopo concessa est simpliciter, & absolutè sine limitatione ad forum Sacramenti, aut ad forum conscientia. Quare subditus sic absolutus à censura poterit deinde à quocumque Confessario exposito absolvi à culpa: nam in casibus papalibus ablata censura, cessat reservatio. Potest quoque Episcopus, vigore ejusdem facultatis; absolvere à censuris, seu excommunicationibus papalibus, eisdem impeditos minime sibi presentes, sed absentes, ut postea queant à Sacerdote præsentè à culpa sacramentaliter absolvi. Item pro præfatam facultatem Episcopus eisdem subditos impeditos, censuris papalibus innodatos, presentes, vel absentes absolvere potest, sive ipse sit in propria Diocesi, & subditi absolvendi existant extra Diocesim, sive de converso subditi sint in Diocesi, & Episcopus extra Diocesim, sive tam Episcopus, quam iidem subditi existant extra Diocesim. Absolutio namque ab excommunicatione, & censura impenditur pro jurisdictionem voluntariam, que tam pro foro interno, quam pro foro externo, non circumscribitur loco, potestque extra proprium territorium exerceri. Vide Bossium *ubi supra, dub. 7.*

## RESOL. XVII.

*An impeditus ire Roman pro absolutione casus Papalis, si sit etiam impeditus adire Episcopum, possit à Parocho, vel à quolibet Confessario absolvi? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 10.*

§. 1. **N**egativè respondet Vasquez, *quest. 91. art. 3. dub. 8. num. 4. & dub. 9. n. 23.* Movetur ex eo, quod Trident. *sess. 14. cap. 7. de reform. dixerit*, Sacerdotem extra articulum mortis nihil posse in casibus reservatis. Idem docet Ugol. *de cens. 1. tabul. 1. cap. 4. §. 4. n. 14.* Bonac. *rom. 3. disp. 1. quest. 22. punct. 2. n. 22.* Duard. *in Bull. Cœn. lib. 3. §. 2. quest. 8. num. 28.*

Sup. hoc lege doctrinam omnium Ref. & §. 5. no. primæ hujus Ref. Sup. hoc pro impeditis & casu hæresis in t. 9. tr. 7. Ref. 117. lege ab ejus §. Verum. & magis late & signanter in Ref. 118. §. 1. à lin. 5. & vers. Afero igitur, & si perlegis eas per totas, & alij earum annot. doctrina repleveris, & facili hanc quæst. dissolvere poteris, & ne prætermittas in rom. 5. tr. 8. videre Ref. 23. & alias ejus annot.

Sup. hoc  
curiam  
na. doct.  
na. Ref. 117.  
5. in casu  
necessario  
Ref. 117.  
28. &

28. & 38. Ed, quod in Decreto Clementis VIII. disponitur, saltem Sacerdotes, & simplices Confessarios, seculares, & Regulares in Italia extra urbem degentes, quocumque existente impedimento ad eundem Sedem Apostolicam, vel Episcopum, cui reservatur casus, & in quacumque necessitate, (mortis articulo excepto,) non posse absolvere: nam id expressè decernitur in dicto Decreto, ut patet ex illis verbis ejusdem Decreti: *Nulla casu, etiam necessitate, vel impedimenti, nisi in articulo mortis.* Cum ergo Summus Pontifex sibi, & Episcopis reservetibus casus in dicto Decreto declaratos reservet etiam in casu necessitatis, præter mortis articulum nullus alius inferior absque delegatione poterit ab eisdem absolvere, saltem in Italia extra urbem: quia de Sacerdotibus tantum de Italia extra urbem Romam degentibus loquitur Decretum.

2. Verum affirmativæ sententiæ adhæret novissimè cum Cano, Soto, & Ledesma, Cast. Pal. tom. 4. tr. 3. disp. unic. punct. 15. n. 3. quibus adde Suar. tom. 4. disp. 30. sect. 3. n. 10. Alther. de cens. tom. 1. lib. 1. disp. 6. cap. 8. vers. *Fundamentum vero.* Filliuc. tom. 1. tr. 7. c. 10. n. 109. Henric. lib. 6. c. 9. n. 7. in *Glossa lit. N. Viguers de Sacr. q. 21. de excom. dub. 3. n. 48.* & alios. Probatum: quia reservatio, ob bonum charitatis introducta, non debet in detrimentum charitatis cedere: cederet autem in grave charitatis detrimentum, & in animarum non leve periculum, si eo casu non posset Parochus ab eo peccato absolvere. Credendum ergo est, eam facultatem esse illi à Pontifice concessam. Neque obstat Concilium asserens, nihil posse extra articulum mortis Sacerdotes in casibus reservatis: quia hoc intelligendum est per seclusus, si à jure, vel ex privilegio concedatur, sicuti Suar. existimat concessum esse, non solum Episcopis, sed etiam Sacerdotibus inferioribus, quoties Pontifex adire non potest: & instat tempus communicandi, ex text. in c. *Nuper. de sent. excom.* ibi à *sua absolvatur Episcopo, vel proprio Sacerdote*, ubi *Glof. infert: Ergo simplex Sacerdos potest absolvere.*

3. Ex his patet responsio ad argumentum P. Vasq. desumptum ex Trident. Ad aliud verò ex Decreto Clementis VIII. respondetur, non obstat: tum, quia per Decretum prohibetur tantum absolutio à reservatis prætextu privilegiorum, & indultorum: tum, quia debet intelligi, ut Trident. scilicet, ut extra mortis articulum, directè, & proprio jure Sacerdotes inferiores non possint absolvere à reservatis Papæ, & Episcopis in illo Decreto contentis: seclus autem indirectè, & ex tacita commissione propter vitandum periculum animarum, juxta c. fin. *de pœnit. & remiss. c. Mulieres, c. Sacro de sent. excom.*

4. Ego verò, ut meam sententiam promam, primâ opinio mihi videtur probabilior, & magis conformis Concilio Tridentino, & Decreto Clementis VIII. Affirmativam autem sententiam non audeo, tanquam improbabilem damnare. Vide, præter Doctores citatos, Baunium in *Theol. mor. tom. 2. disp. 3. q. 32.* & Tanner. tom. 4. disp. 6. q. 10. *dub. 6. n. 112.* ubi sic ait: [ Similiter, si excommunicatus excommunicatione Papæ reservatus, propter legitimum impedimentum, Papam, aut alium ab eo facultatem habentem, adire non possit, potest absolvere Episcopus: quod si nec Episcopum possit adire, Parochus, eoque deficiente, quis approbatus Confessarius. ] Ita ille.

RESOL. XVIII.

An impeditus adire Episcopum pro suis casibus reservatis possit absolvi à quocumque Confessario expo-

sto cum obligatione comparendi coram Episcopo? Et in §. ultimo hujus Resolutionis explanatur, quid facere debeat absolutus ab inferiori etiam extra articulum mortis à culpis Episcopo reservatis ob accessum ad eundem Episcopum difficilem. Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 11.

§. 1. **A**D hunc casum affirmativè respondet Cast. Pal. tom. 4. tr. 23. disp. unic. punct. 15. §. 4. n. 3. ubi sic ait: [ In casibus autem Episcopo reservatis, non audeo Suar. disp. 30. sect. 3. concedere hanc facultatem, eò quod recurrit ad Episcopum facilius sit, quàm ad Pontificem. Et præterea de casibus Pontificiis sunt jura concedentia hanc facultatem proprio Sacerdoti, cum non potest Pontifex adire: quod non invenitur in casibus Episcopo reservatis. At Canus *relect. de pœnit. 5. p. fol. 108. §. Secunda conclusio. Sot. in 4. disp. 18. q. 2. art. 5. ad 1. Ledesma 2. p. 4. q. 8. art. 3. dub. 3. concl. 7.* & idem Suar. disp. 31. sect. 3. generaliter loquuntur de casibus reservatis, & affirmant, quoties ex aliqua gravi causa omitti non potest Communicatio, posse inferiorem Sacerdotem à reservatis absolvere. Movent tamen prædicti DD. hanc absolutionem esse indirectam: siquidem inferior Sacerdos non est propriè Judex illorum peccatorum, & obligationem subit pœnitens coram superiore comparendi. Sed hoc videtur satis consequenter dictum, aliàs jurisdicção ob necessitatem inferiori Sacerdoti communicaretur. Credo igitur, & Judicem esse, tametsi pœnitens obligationem habeat comparendi. ] Ita Palaus, cujus sententiam sustinet Henric. lib. 2. c. 15. n. 3. in *Glossa lit. L. & c. 10. n. 4.*

2. Probatum potest etiam hæc opinio: quia etsi ratiùs contigit, ut quis sit impeditus adire Episcopum, & inferiores Prælatos: quia inferior Prælatos propinquior esse solet; nihilominus sapè accedere potest legitimum impedimentum accedendi ad Episcopum, aut alium Prælatum inferiorem reservatorem, & timeri probabile periculum animæ ex dilatione pœnitentiæ, & absolutionis: ergo concessio in jure facta Episcopis, & aliis inferioribus, quoad censuras, & casus Papales in casu legitimi impedimenti, extendenda est etiam ad Parochos, & alios Confessarios respectu censurarum, & casuum Episcoporum reservatorum, ubi ad Episcopum non est facilis aditus, vel non sine gravi incommodo, & mora, & ex dilatione pœnitentiæ, & absolutionis imminere potest animæ periculum: etenim, cum eadem rationes allatæ in reservatis Papæ suo modo locum habeant etiam in reservatis Episcopis: ubi ad illos difficilis est aditus, censeri debet eadem juris dispositio; imò (subdit Henric. lib. 6. c. 15. n. 4. in *textu*) fortior ratio concedit in casu impedimenti Parochi casus Episcopi, quàm Papæ. Confirmat idem Henric. in *textu*, & *Glossa lit. A*: quia ita rationabiliter præsumitur Episcopi, vel alterius Prælati reservatoris voluntas, non quidem ex rati habitatione de futuro (quæ non prodest ex Navarro in *Manual. c. 9. n. 5.* Soto in 4. disp. 18. q. 4. art. 3. & aliis ab eodem Henric. allegatis.) Sed, quia, dum Summus Pontifex, vel Episcopus reservat, inest ea tacita conditio, & concessio, (quæ videntur ipso jure explicari,) & adest tacita rati habitio, de præsentibus, quæ sufficit, ut tradunt prædicti DD. & alij.

3. Sed, quia potest hæc scripta inveni hanc sententiam affirmativam doceri etiam à docto P. Marchant. in *Tribun. Sacram. tom. 1. tr. 2. tit. 4. c. 8. conclus. 3.* ejus verba per extensum apponam: sic ita aliter: [ Quando non patet aditus ad Superiorem reservatorem, vel ejus delegatum, aut non nisi cum gravi difficultate, longa mora, aut detrimento potest inferior absolvere à casibus reservatis Superiori, im-

Sup. hoc in Ref. seq. & in to. 5. tr. 1. ex lita doctrina Ref. 195. In casu autem. & in Ref. 196. §. Non definit, & in dicto tom. 5. tr. 8. Refol. 14. figurat in figura vers. Et superius, & quamvis non plenè super hoc, sed absque obligatione comparendi, lege tamen hic supra doctrinam, Refol. 14. & figurat 17.

TON  
PAPA  
1811

Sup. hic  
28. & 38.  
Ed, quod  
in Decreto  
Clementis  
VIII.  
disponitur,  
saltem  
Sacerdotes,  
& simplices  
Confessarios,  
seculares,  
& Regulares  
in Italia  
extra urbem  
degentes,  
quocumque  
existente  
impedimento  
ad eundem  
Sedem  
Apostolicam,  
vel Episcopum,  
cui reservatur  
casus, & in  
quacumque  
necessitate,  
(mortis  
articulo  
excepto,) non  
posse  
absolvere:  
nam id  
expressè  
decernitur  
in dicto  
Decreto,  
ut patet  
ex illis  
verbis  
ejusdem  
Decreti:  
Nulla  
casu,  
etiam  
necessitate,  
vel  
impedimenti,  
nisi  
in  
articulo  
mortis.  
Cum  
ergo  
Summus  
Pontifex  
sibi,  
&  
Episcopis  
reservetibus  
casus  
in  
dicto  
Decreto  
declaratos  
reservet  
etiam  
in  
casu  
necessitatis,  
præter  
mortis  
articulum  
nullus  
alius  
inferior  
absque  
delegatione  
poterit  
ab  
eisdem  
absolvere,  
saltem  
in  
Italia  
extra  
urbem:  
quia  
de  
Sacerdotibus  
tantum  
de  
Italia  
extra  
urbem  
Romam  
degentibus  
loquitur  
Decretum.